

KISNÉMET FÜLÖP

Periféria a központban

Ferenc pápa víziója és annak latin-amerikai forrásai

TANULMÁNY

DOI: 10.56699/MT. 2025.15

ABSZTRAKT

Ferenc pápa pontifikátusának vissza-visszatérő gondolata a perifériáról, a periférikus léhelyzetekről, valamint a centrum-periféria viszonyról szóló tanítás. A kicsit is figyelmes olvasó jól tudja, hogy a periféria témája nemcsak szociális értelemben, a társadalmak alján/szélén élő tömegek helyzetére való felhívásként jelenik meg az argentin pápa megnyilatkozásaiban, hanem ő mélyebb jelentést is igyekszik adni neki. Ugyanakkor éppen ez a társadalmi tapasztalat az, amely reflexióra indította a korábban Buenos Aires érsekeként szolgáló Jorge Mario Bergogliót. A tanulmány célja, hogy felkutassa e gondolatkör latin-amerikai forrásait, gyökereit, amelyeket a régió egyház- és társadalomtörténetében, valamint filozófiai gondolkodásában érdemes keresnünk. Ennek jegyében az írás bemutatja a latin-amerikai egyház elmúlt száz évének történetét a centrum és a periféria erőterében, az úgynevezett függőségi elméletet, valamint a centrum és a periféria viszonyára vonatkozó reflexiót Bergoglio szellemi fejlődésének hátterében, különös tekintettel Enrique Dussel és Alberto Methol Ferré munkásságára, végül pedig ismerteti a Latin-Amerikai Püspöki Tanács (CELAM) vonatkozó reflexióját.

KULCSSZAVAK: Ferenc pápa, centrum és periféria, latin-amerikai egyháztörténelem, függőségi elmélet, a felszabadítás filozófiája

A sokak által ismert és elismert Szent Egyed Közösség alapítója, Andrea Riccardi történész találó megfogalmazása szerint Ferenc pápa megválasztásával „a jelenkor egyházában először történt meg, hogy a perifériáról származó szemlélet és magatartásmód képviselője a központba jutott” (Riccardi, 2019: 17). Véleménye szerint ennek hátterében többek között a központ (elsősorban a római kúria) egyre mélyülő válsága áll, ugyanakkor Riccardi értelmezésében nem Ferenc pápa „találmánya” a periféria tematizálása, ugyanis Róma jelenlegi püspöke egy meghatározó hagyomány elemeként